

Kultūras centru likums

1.pants. Likuma mērķis un darbība

- (1) Šā likuma mērķis ir noteikt kultūras centru statusu Latvijā, lai nodrošinātu kultūras centru darbību un sabiedrības vispusīgu iesaistīšanos kultūras procesos, valsts un pašvaldību resursu efektīvu izmantošanu sabiedrības vajadzību nodrošināšanai, kā arī veicinātu Latvijas kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību.
- (2) Likums nosaka kultūras centru juridisko statusu, funkcijas, darbību, finansēšanu un citus kultūras centru darbību regulējošus jautājumus.
- (3) Likums attiecas uz pašvaldību dibinātiem kultūras centriem, kuri tieši vai pastarpināti saņem finansējumu no valsts budžeta un pašvaldību budžetiem.

2.pants. Kultūras centra jēdziens un darbības mērķis

- (1) Šā likuma izpratnē kultūras centrs ir pašvaldības dibināta sabiedrībai pieejama daudzfunkcionāla starpnozaru kultūras iestāde vai iestādes struktūrvienība, kuras nosaukums var būt kultūras centrs, kultūras nams, tautas nams, saietas nams, brīvā laika pavadīšanas centrs vai cits atbilstošs, vēsturiski veidojies nosaukums.
- (2) Kultūras centrs ir kultūras, mūžizglītības un sabiedriskās iniciatīvas norišu vieta vietējā pašvaldībā, kura pamatdarbība ir orientēta uz lokālo kultūrvidi un vietējo mērķauditoriju, neizslēdzot kultūras centra iniciatīvas novada, reģiona, valsts un starptautiskā mērogā.
- (3) Kultūras centra darbības mērķis ir veidot un piedāvāt daudzveidīgus un kvalitatīvus kultūras pakalpojumus, uzturēt un izkopt Latvijas kultūras daudzveidību, jo sevišķi sekmējot nacionālo un vietējo kultūras vērtību un tradīciju saglabāšanu un pārmantošanu, veicināt starpkultūru dialogu un sadarbību, veidot labvēlīgu vidi jaunradei, sociālajai līdzdalībai, mūžizglītības procesam, sabiedrības izglītošanai un attīstībai, kā arī radošajai ekonomikai.

3.pants. Kultūras centra funkcijas

- (1) Kultūras centra funkcijas ir šādas:
 - 1) veidot saturā un formā daudzveidīgu kultūras un mūžizglītības pakalpojumu klāstu un nodrošināt tā pieejamību sabiedrībai;
 - 2) sekmēt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanu nacionālo kultūras vērtību – Dziesmu un deju svētku tradīciju saglabāšanā un attīstībā;
 - 3) sekmēt sabiedrības (indivīda, grupas, kopienas) radošo iniciatīvu un sociālās līdzdalības aktivitāti;

- 4) atbalstīt sabiedrību tās centienos saglabāt un sekmēt vietējā materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma dzīvotspēju;
- 5) atbalstīt amatiermākslas un tautas mākslas kolektīvu darbību;
- 6) sekmēt sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām;
- 7) veicināt profesionālās mākslas pieejamību;
- 8) nodrošināt statistiku pamatdarbības jautājumos.

(2) Kultūras centrs līdztekus noteiktajām funkcijām var pārraudzīt un koordinēt citu vietējās pašvaldības dibināto kultūras centru darbību tās teritorijā un sniegt tiem konsultatīvu un metodisko palīdzību, nodrošināt informācijas apmaiņu starp kultūras centriem, kultūras darba organizatoriem vai speciālistiem, valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām uzdevumu veikšanā.

4.pants. Kultūras centra darbības tiesiskais pamats

Kultūras centra darbības tiesiskais pamats ir šis likums, citi likumi un normatīvie akti, kā arī kultūras centra dibinātāja apstiprināts nolikums.

5.pants. Kultūras centru darbības vispārīgie principi

- (1) Kultūras centri ir pieejami ikvienai personai kultūras centra noteiktajā kārtībā.
- (2) Kultūras centri ir neatkarīgi attiecībā uz savas darbības saturisko plānošanu.

6.pants. Kultūras centra dibināšana, reorganizēšana un likvidēšana

- (1) Kultūras centru dibina, reorganizē un likvidē attiecīgā pašvaldība.
- (2) Pašvaldības dibināts kultūras centrs ir katrā pašvaldības administratīvajā teritorijā vai pašvaldības administratīvajā teritorijā ietilpstošajā teritoriālajā vienībā.

7.pants. Kultūras centru juridiskais statuss

Kultūras centrs ir pašvaldības izveidota iestāde vai tās struktūrvienība, kura veic šajā likumā noteiktās funkcijas.

8.pants. Kultūras centra nolikums

Kultūras centra nolikumā norāda:

- 1) nosaukumu un tā juridisko adresi;
- 2) dibinātāju un kultūras centra juridisko statusu;
- 3) izveidošanas mērķus, uzdevumus un darbības funkcijas;
- 4) tiesības un pienākumus;

- 5) sniegtos pakalpojumus un tiesības iekasēt maksu par sniegtajiem pakalpojumiem;
- 6) mantu, finansēšanas avotus un kārtību;
- 7) struktūru un pārvaldi;
- 8) saimniecisko darbību;
- 9) nolikuma un tā grozījumu pieņemšanas kārtību;
- 10) reorganizācijas un likvidācijas kārtību;
- 11) darbības tiesiskuma nodrošināšanu, administratīvo aktu un faktiskās rīcības apstrīdēšanu;
- 12) citus būtiskus noteikumus, kas nav pretrunā ar šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

9.pants. Kultūras centra reģistrācija un reģistrācijai nepieciešamie dokumenti

- (1) Ikvienu kultūras centru mēneša laikā pēc tā nodibināšanas reģistrē Latvijas Nacionālajā kultūras centrā Kultūras centru reģistrā.
- (2) Kultūras centra reģistrāciju nodrošina tā dibinātājs. Iesniegumu par kultūras centra reģistrāciju iesniedz dibinātāja pilnvarota persona un tajā iekļaujamās šādas ziņas:
 - 1) nosaukums, tā juridiskā adrese;
 - 2) dibinātājs, tā juridiskais statuss;
 - 3) dibināšanas dokumenta kopija;
 - 4) darbinieku skaits;
 - 5) telpu nodrošinājums un tehniskais aprīkojums;
 - 6) finansēšanas avoti un kārtība.
- (3) Iesniegumam par kultūras centra reģistrāciju pievienojams dibinātāja apstiprināts kultūras centra nolikums.
- (4) Mēneša laikā no šā panta otrajā un trešajā daļā minēto dokumentu iesniegšanas dienas kultūras centrs tiek uzņemts Kultūras centru reģistrā un tam tiek izdota reģistrācijas apliecība.
- (5) Ja kultūras centru likvidē, dibinātājs mēneša laikā pēc tā likvidācijas nosūta Latvijas Nacionālajam kultūras centram informāciju par kultūras centra izslēgšanu no Kultūras centru reģistra un kultūras centra reģistrācijas apliecību.

10.pants. Kultūras centru akreditācija

- (1) Kultūras centrs var brīvprātīgi izvēlēties veikt akreditāciju.
- (2) Kultūras centri tiek akreditēti uz pieciem gadiem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.
- (3) Akreditēts kultūras centrs iegūst tiesības saņemt valsts budžetā speciāli paredzētos līdzekļus ar kultūras centru attīstību saistītu projektu un programmu īstenošanai.

11.pants. Kultūras centru pienākumi

Kultūras centra pienākumi ir:

- 1) ievērot kultūras centru darbību regulējošos likumus un citus normatīvos aktus, tā darbības nolikumu;
- 2) piedāvāt kultūras, brīvā laika pavadīšanas un radošo spēju attīstības iespējas, organizēt kultūras un izglītojošus pasākumus savā administratīvajā teritorijā,
- 3) nodrošināt visu vecumu un sociālo grupu personu pieejamību pasākumiem;
- 4) nodrošināt amatiermākslas un tautas mākslas pieejamību un nepārtrauktību;
- 5) saglabāt un attīstīt nemateriālo un materiālo kultūras mantojumu savā administratīvajā teritorijā;
- 6) sekmēt Dziesmu un deju svētku tradīcijas ilgtspēju;
- 7) veicināt profesionālās mākslas pieejamību;
- 8) izplatīt kultūras informāciju, nodrošināt kultūras pasākumu reklāmu;
- 9) izstrādāt un īstenot projektus un programmas, kas saistīti ar pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu un uzdevumu izpildi;
- 10) veicināt sabiedrības integrāciju, iedzīvotāju ar speciālām vajadzībām iekļaušanu kultūrizglītības procesā;
- 11) veikt vienreizējus uzdevumus, kas kultūras centram uzdoti ar pašvaldības domes lēmumiem vai citiem pārraugošās institūcijas normatīvajiem aktiem.

12.pants. Kultūras centru tiesības

Kultūras centram ir tiesības:

- 1) patstāvīgi veikt tā nolikumā paredzēto darbību, noteikt šīs darbības virzienus un kārtību;
- 2) nolikumā noteiktajā kārtībā veidot struktūru;
- 3) saņemt šajā likumā noteiktajai darbībai nepieciešamos valsts budžeta vai pašvaldību budžetu līdzekļus un rīkoties ar tiem;
- 4) saņemt juridisko un fizisko personu ziedojumus un dāvinājumus, arī ziedojumus un dāvinājumus, kas izmantojami saskaņā ar ziedotāja vai dāvinātāja norādījumiem;
- 5) saņemt valsts budžetā speciāli paredzētos līdzekļus ar kultūras centrudarbību un attīstību saistītu projektu un programmu realizēšanai;
- 6) sniegt maksas pakalpojumus;
- 7) veikt saimniecisko darbību kultūras centra darbības attīstīšanai;
- 8) izmantot maksas pakalpojumu, ziedojumu vai dāvinājumu, kā arī saimnieciskās darbības rezultātā iegūtos līdzekļus kultūras centra darbības attīstīšanai — darbinieku profesionālo zināšanu pilnveidošanai, mākslinieciskās materiāli tehniskās bāzes papildināšanai, darbinieku materiālajai stimulēšanai un darba procesu uzlabošanai;

- 9) slēgt civiltiesiskus darījumus, lai nodrošinātu kultūras centra darbību;
- 10) apvienoties asociācijās, apvienībās, biedrībās un citās sabiedriskajās organizācijās;
- 11) saņemt metodisko palīdzību profesionālās darbības jautājumos.

13.pants. Kultūras centru finansēšana

(1) Kultūras centri tiek finansēti ar normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izdarītu apropriāciju no pašvaldību budžeta atbilstoši pašvaldības domes apstiprinātajam finansējumam šim mērķim.

(2) Pašvaldības finansē to dibinātos kultūras centrus, nodrošinot līdzekļus:

- 1) darbības mērķu un funkciju īstenošanai;
- 2) ēku, telpu, iekārtu, tehniskā aprīkojuma uzturēšanai, fiziskajai drošībai, informācijas tehnoloģiju ieviešanai un uzturēšanai;
- 3) telpu īrei, komunālajiem maksājumiem, nodokļu un zemes nomas maksājumiem;
- 4) kapitālieguldījumiem ēku celtniecībai un rekonstrukcijai;
- 5) darbinieku atalgojumam;
- 6) darbinieku kvalifikācijas pilnveidošanai;
- 7) amatiermākslas un tautas mākslas kolektīvu materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanai;
- 8) dibinātāja pasūtīto pasākumu norisei;
- 9) kultūras centru sadarbībai, arī starptautiskajai sadarbībai;
- 10) darbības popularizēšanai un iedzīvotāju līdzdalības veicināšanai;

(3) Kultūras centri var saņemt papildu finanšu līdzekļus:

- 1) ziedojumu un dāvinājumu veidā;
- 2) sniedzot maksas pakalpojumus;
- 3) no citiem ieņēmumiem.

(4) Šā panta trešajā daļā minētie finanšu līdzekļi izmantojami kultūras centra darbības attīstīšanai.

(5) Kultūras centri var saņemt valsts finansējumu mērķdotāciju veidā.

(6) Kultūras centri var saņemt valsts budžetā vai pašvaldību budžetos paredzētos finanšu līdzekļus īpašu ar kultūras centru darbību un attīstību saistītu projektu un programmu realizēšanai. Kārtību, kādā valsts budžeta līdzfinansējumu piešķir pašvaldību kultūras centriem, nosaka Ministru kabinets.

14.pants. Kultūras centra materiālais un tehniskais pamats

Kultūras centra materiālo un tehnisko pamatu veido ēkas, telpas, iekārtas, drošības sistēmas un cita manta. Materiālo un tehnisko pamatu veido un nodrošina kultūras centra dibinātājs. Kultūras

centrs savu materiālo un tehnisko pamatu attīsta, izmantojot tā dibinātāja piešķirtos līdzekļus un papildu finansēšanas avotus.

15.pants. Kultūras centra darbinieki

(1) Kultūras centra darbu vada un par kultūras centra darbību atbild kultūras centra vadītājs (direktors), kuru apstiprina amatā, atceļ no amata, kā arī viņa pienākumus un tiesības nosaka kultūras centra dibinātājs.

(2) Prasības, kādām jāatbilst kultūras centra vadītājam (direktoram), lai to apstiprinātu amatā, nosaka dibinātājs. Ja kultūras centrs dibināts kā pašvaldības aģentūra, tad, apstiprinot direktoru, jāievēro atbilstošo normatīvo aktu prasības.

(3) Kultūras centra darbam nepieciešamo darbinieku skaitu un darbinieku amatus nosaka kultūras centra vadītājs (direktors), saskaņojot ar dibinātāju.

16.pants. Valsts kompetence kultūras centru jomā

(1) Kultūras ministrija:

1) izstrādā valsts politiku kultūras centru jomā atbilstoši kultūras attīstības nacionālajām koncepcijām un valsts programmām, kā arī organizē to īstenošanu;

2) nodrošina kultūras centru darbības un attīstības jautājumu iekļaušanu valsts attīstības plānošanas un politikas dokumentos;

3) nodrošina iespēju apgūt par valsts budžeta līdzekļiem augstāko akadēmisko un augstāko profesionālo izglītību, vidējo speciālo izglītību un tālākizglītību ar kultūras centru darbību saistītās jomās.

4) nodrošina kultūras centru pārstāvju veidoto sabiedrisko organizāciju līdzdalību un pārstāvību starptautiskajās sabiedriskajās organizācijās.

(2) Latvijas Nacionālais kultūras centrs:

1) īsteno valsts politiku kultūras un radošās industrijas izglītības, nemateriālā kultūras mantojuma, Dziesmu un deju svētku tradīcijas un ar to saistītajās tautas mākslas jomās;

2) koordinē Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību;

3) veicina tautas mākslas procesa daudzveidību un nepārtrauktību un rosina aktīvu sabiedrības līdzdalību kultūras vērtību radīšanā;

4) veicina Dziesmu un deju svētku tradīcijas kā Cilvēces mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma meistardarba saglabāšanu;

5) veic metodisko darbu, sniedz organizatorisku, informatīvu un cita veida atbalstu kultūras centriem;

- 6) koordinē sadarbību starp Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanā iesaistītajām valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un privātpersonām;
- 7) atbilstoši sadalīšanas kritērijiem aprēķina valsts mērķdotācijas apmēru konkrētai pašvaldībai kolektīvu vadītāju darba samaksai un sociālā nodokļa samaksai un veic tās pārskaitīšanu;
- 8) koordinē un organizē tālākizglītības un mūžizglītības projektus kultūras jomas speciālistiem;
- 9) veic kultūras centru reģistrāciju un uztur kultūras centru reģistru;
- 10) veic kultūras centru akreditāciju, izsniedz akreditācijas dokumentus un veic akreditēto kultūras centru uzskaiti.

17.pants. Pašvaldību kompetence kultūras centru jomā

Pašvaldības:

- 1) nodrošina savas pašvaldības administratīvajā teritorijā kultūras un mūžizglītības pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem;
- 2) nodrošina kultūras centru kā daudzfunkcionālu starpnozaru kultūras institūciju darbību un veicina to attīstību.

18.pants. Kultūras centru starptautiskā sadarbība

Kultūras centri var sadarboties ar ārvalstu kultūras institūcijām, starptautiskajām kultūras un kultūras darbinieku organizācijām, piedalīties šo organizāciju darbībā, kā arī sadarboties ar ārvalstu juridiskajām un fiziskajām personām.

Pārejas noteikumi

Gada laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās Ministru kabinets izdod šā likuma darbības nodrošināšanai nepieciešamos normatīvos aktus par kultūras centru reģistrāciju un akreditāciju.

___ mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās jau nodibinātie kultūras centri tiek reģistrēti Kultūras centru reģistrā.